

2. SINAV

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 8

Kazanım: İTA.8.5.1. Atatürk Dönemi'ndeki demokratikleşme yolunda atılan adımları açıklar.

1. Mustafa Kemal Atatürk, millet egemenliği esasına dayalı ve cumhuriyet idaresine sahip ülkelerde siyasi partilerin varlığının doğal olduğunu düşünüyordu ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası için “Bırakınız karşımıza çıksınlar. Memleket işlerini münakaşa edelim.” diyordu.

Buna göre Mustafa Kemal Atatürk neden mecliste birden fazla parti olmasını istemektedir? Açıklayınız.

Atatürk'ün, mecliste birden fazla siyasi partinin olmasını istemesinin temel nedeni, **milli egemenlik ilkesinin ve cumhuriyetin rejiminin gereği olarak farklı fikirlerin serbestçe ifade edilebilmesi ve tartışılabilmesi** gerektiğine inanmasıdır.

Çünkü;

- * Demokrasiyi tüm kurum ve kurallarıyla işletmek,
 - * Hükümetin denetlenmesini sağlamak,
 - * Halkın istek ve görüşlerini meclise tam olarak yansıtmak
 - * Milli egemenliğinin tam olarak gerçekleşmesini sağlamak
 - * Farklı görüşlerin ortaya çıkması ve tartışılmasını sağlamak
 - * Vatandaşların devlet yönetimine daha aktif katılmasını sağlamak
- için çok partili hayat gerekliydi.

www.sosyalciniz.net

Kazanım: İTA.8.6.1. Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklar.

2. Tam bağımsızlık denildiği zaman elbette siyasi, mali, ikdisadi, adli, askeri, kültürel ve benzeri her hususta tam bağımsızlık ve tam serbestlik demektir. Bu saydıklarımın herhangi birinde bağımsızlıktan mahrumiyet, millet ve memleketin gerçek manasıyla bütün bağımsızlığından mahrumiyeti demektir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözünde geçen altı çizili alanlardan birini tam bağımsızlık ilkesiyle ilişkilendirerek açıklayınız.

Manda ve himayenin reddedilmesi, Boğazlar Komisyonunun kaldırılması **siyasi bağımsızlık** ile, Kapitülasyonların ve Düyun-u Umumiye İdaresinin kaldırılması **mali ve iktisadi bağımsızlık** ile, Yabancı okulların MEB'e bağlanarak denetim altına alınması **kültürel bağımsızlık** ile ilişkilidir.

Kazanım: İTA.8.6.2. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan gelişmeleri analiz eder.

3. Bugün bayram günüdür, sevinç günüdür. Niçin, bilir misiniz, ey sevgili yurttaşlar? Çünkü Lozan, Montrö'de taçlandırılmıştır. Lozan tamdır ve tamamiyetini daima tarihte okutacaktır. Fakat onu mustarip eden (sıkıntıda bırakan) ufak bir şey, Boğazlar vardı. İşte o Montrö'de çözümlenmiştir.

Bu konuşmadan hareketle Mustafa Kemal Atatürk'ün Lozan ve Montrö ile ilgili düşüncelerini açıklayınız.

Atatürk, Lozan Antlaşmasını bir başarı olarak görmekte ancak bir eksiği olduğunu düşünmektedir. Bu eksiğinin de Montrö Sözleşmesi ile giderildiğini söylemektedir.

Çünkü Lozan Antlaşmasında Boğazlar, başkanlığını Türkiye'nin yapacağı **uluslararası** bir Boğazlar Komisyonuna bırakılmıştı. Bu durum **egemen devlet anlayışına** ve **tam bağımsızlık ilkesine** aykırı idi.

Montrö Sözleşmesi ile uluslararası Boğazlar Komisyonu kaldırılmış ve yetkileri Türkiye'ye bırakılmıştır. Yani Montrö Sözleşmesi ile **Türkiye Boğazlar üzerinde tam egemenlik elde etmiştir.**